

CANVIAR O MORIR

ENRIC CASABAN

Societat de Filosofia del País Valencià

Després de saludar a tan bon auditori, el primer que faré és demanar excuses pel títol de la xerrada i si de cas també pel contingut. No vull ferir ni esglaiar a ningú però ja que no soc en absolut un teòric de l'educació i, per tant, poques aportacions de profit puc oferir des d'aquest angle, no he volgut perdre l'ocasió d'incloure unes reflexions basades en una vida dedicada en gran part a la docència universitària. Així doncs, només parle des de la meua experiència.

L'any passat, el 7 de setembre, va sortir a la contracoberta de *La Vanguardia* una entrevista feta al professor de Harvard Daniel Levi, expert en polítiques públiques i educatives. I la tal entrevista era demolidora, sembla que només parlava dels Estats Units, però deia que en pocs anys tancaràn centenars d'universitats perquè seran innecessàries. El text em va semblar una mica radical però el fons de l'assumpte connectava bé amb la meua posició sobre l'educació universitària.

Tots podem veure que les noves tecnologies van entrant a les aules, i encara que siga recolzant-se en un *power point* o en un vídeo, la majoria dels professors aprofiten els recursos electrònics per a desenvolupar una mena de classe magistral. Però això ja no val. Les universitats de referència ja no fan tal cosa. Daniel Levi parlava de la millor classe del millor professor per a transmetre-la on fera falta i la resta

dels professors en faran prou de comentar-la, explicar-la i extraure les conclusions. Aquesta posició com ja he indicat em sembla maximalista però potser m'equivoque, ja es veurà. El que sí que crec que cal fer és canviar absolutament el mètode d'interacció amb el alumnes que suposa la classe magistral. Explicaré ací el que jo he fet, des del punt de vista del mètode, almenys en els darrers anys. En absolut vull elevar a categòric el meu comportament però els assegure que en general tots hem quedat més satisfets que abans d'encetar-lo.

Els textos que calgui estudiar s'hauran de dur estudiats a la classe. A la classe no es comentaran si no és al fil d'una conversa pertinent entre membres de l'aula on s'inclou també el professor. A la classe només es resoldran problemes. Les classes, tant les que ara s'anomenen teòriques com les pràctiques, seran l'àmbit on la tasca principal serà només resoldre problemes, igual té que la classe siga de Dret Internacional com d'Àlgebra Lineal i per suposat de qualsevol àrea de la Filosofia. El que anomenem problemes seran sobre tot allò que siga susceptible de ser analitzat, enraonat i augmentat, però que haja proposat el professor o siga conseqüència d'aquesta proposta. A més, ha de poder esbrinar-se el seu sentit des del text del dia, i això en general. Després de tot, la resolució de problemes és el programa d'aplicació dels mètodes científics, si ho volem dir així, i la recerca de qualitat no fa altra cosa.

No és el lloc ni el moment d'estendre's a fer una classe d'aquestes o de posar molts exemples però, demanant perdó a la bestreta a l'auditori per la meua manca d'originalitat, n'exhibiré un parell.

Primer. Els alumnes han hagut d'estudiar l'empirisme clàssic i la Introducció i una part de l'Estètica Transcendental de la *Crítica de la Raó Pura*, anem a dir que una seixantena de pàgines. El problema a resoldre podrà ser per què Kant no està d'acord en la divisió empirista dels judicis

en analítics i sintètics, o com es deia, en veritats de raó i veritats de fet.

Segon. Els alumnes cursen Filosofia de la Ciència i han hagut d'estudiar el naixement de la disciplina a Viena com a matèria independent, i també han estudiat una bona introducció a Popper. Per què el criteri de falsabilitat o falsació de Popper suposa un guany respecte al principi de verificació o verificabilitat del Cercle de Viena ? Com és que el mètode inductiu que nosaltres apliquem cada dia per a viure i saber, i que hem de seguir aplicant si no volem fracassar, és atacat per Popper i en general assenyalat com a inadequat per a marcar el camí metodològic de la ciència, i en la majoria dels casos relegat pels filòsofs des d'aleshores?

Bé, es tracta que els alumnes siguem els que construïm la resposta-solució. Com sabem, la clau està a fer més que a oir. No és el mateix explicar el que puga ser la creativitat, que jo no ho sé, que crear oracions escaients sobre la solució d'un problema. No estem parlant de no aclarir professoralment qualsevol concepte emprat erròniament, però l'exposició d'un tema és perdre el temps.

Cal recordar que quan Hume diu que l'home és i ha de ser esclau de les seues passions, el que està dient, ja en el segle XVIII, és que el desenvolupament de la conducta humana es guia pels sentiments i les emocions i que la raó, que acompanya positivament aquest desplegament, no és el pilot del viatge sinó més bé una mena de màquina de calcular que l'acompanya.

Avui està de moda parlar, investigar i tenir en compte el pensament emocional (allò de la intel·ligència emocional) i veritat és que sentiments i emocions són ingredients necessaris de la memòria. Però, a més, el que tots sabem i hem de practicar és una docència que faci fer; només des d'una activitat que implante el costum de la realització, mitjançant la cerca i la trobada podrem induir una bona formació. I el professor que així ensenyi tindrà més fà-

cil la transmissió de tants valors que la tecnologia no pot comunicar.

Ara aniré per una altra banda de ben diferent. Ja que els màsters estan de moda, en voldré dir unes paraules. Els professors més actius i competents, en general, volen donar classes en els màsters. De màsters n'hi han per a donar i vendre però jo, que a València vaig assistir al seu naixement, haguí de deixar de sentir-me totalment lliure a l'hora de qualificar. El que ens passava en els màsters encara no ho havíem viscut. Si et posaves massa al teu lloc, les autoritats acadèmiques et recordaven que podries perdre o bé el màster o bé la docència en ell i ens semblà que acabàvem de topar amb un problema insoluble. El mercat deia la seva a l'hora de fer les actes.

Encara que he anat com disculpant-me durant tota la xerrada vull recalcar que massa sé que en el que he dit no descobrisc cap Mediterrània i que els professionals que se n'ocupen de la cosa massa que en saben el procediment. La meua intenció era buscar la iteració, una de les eines de l'aprenentatge. He acabat.